

Роман Труба стверджує, що проблем із розподілом повноважень між різними правоохоронними органами бути не повинно, та наголошує, що все достатньо чітко визначено законодавством: якщо мова йде про отримання незаконної винагороди — це розслідує НАБУ, всі ж інші злочини, що стосуються правопорушень вищих посадовців розслідує ДБР.

Згідно із Законом України «Про Державне бюро розслідувань» незалежність органу гарантується спеціальним статусом Державного бюро розслідувань (Про державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 6, ст.55). Проте, в такому разі можемо спостерігати юридичну колізію у законодавстві. Адже Конституцією України не передбачено існування у державному механізмі виконавчих органів із спеціальним статусом. Так само як не передбачено права Верховної Ради створювати виконавчі органи. Якщо ДБР має спеціальний статус, який гарантується Законом України «Про Державне бюро розслідувань», то необхідно зробити певні зміни в Основному законі України. Тож питання про наявність спеціального статусу ДБР залишається відкритим.

Отже, підхід до створення ДБР, виходячи з Закону України «Про Державне бюро розслідувань» можна вважати правильним та необхідним. Звичайно існує багато неточностей та непорозумінь, але слід враховувати що ДБР тільки розпочинає свою діяльність. Будемо сподіватися, що до вересня 2018 року Державне бюро розслідувань повноцінно запрацює, на засадах неупередженості, справедливості, законності, відкритості та прозорості діяльності — так, як це передбачено Законом.

***Науковий керівник:** асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» Демечук Марина Олександрівна.*

Чирка Т. В.

студентка 1-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Високий рівень корупції у державі, мало ефективність антикорупційної діяльності державних структур, поширення правового нігілізму серед населення негативно впливають на довіру суспільства до за-

ходів, що вживаються владою у сфері протидії корупції. Пропозиції щодо створення Державного бюро розслідувань викликала чимало сумнівів та суперечок. З огляду на відсутність чітко визначених повноважень, місця і ролі ДБР серед інших правоохоронних структур зазначені питання потребують дослідження (Скулиш Є. Д. Проблемні питання створення Державного бюро розслідувань / Є. Д. Скулиш // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). — 2013. — № 2 (30). — С. 60).

Державне бюро розслідувань виступає центральним органом виконавчої влади, даний орган здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, розслідування, припинення та розкриття злочинів, віднесених до його компетенції. Ідеологією органу є те, що він розслідує кримінальні провадження, в яких задіяні судді і найвищі службовці, правоохоронці тощо. Закон України про Державне бюро розслідувань прийнятий 12 листопада 2015, підписаний Президентом 14 січня 2016, набрав чинності 1 березня 2016 року. Даний орган у своїй діяльності керується Конституцією України, Кримінальним процесуальним кодексом України та Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність», міжнародними договорами та іншими нормативно-правовими актами.

Державне бюро розслідувань діє на таких правових засадах як : верховенство права, законність, справедливість, неупередженість, незалежність і персональна відповідальність, відкритість та прозорість, політична нейтральність та позапартійність, єдиноначальність у поєднанні з колективним способом реалізації окремих повноважень Державного бюро розслідувань.

Державне бюро розслідувань повинне запобігати, виявляти, розкривати і розслідувати злочини скоєні службовими особами, які займають відповідальне становище в державі, також особами, які відносяться до першої — третьої категорій посад державної служби, працівниками правоохоронних органів та суддями, крім випадків, коли ці злочини відносяться до компетенції детективів Національного антикорупційного бюро України. Орган повинен розслідувати злочини вчинені працівниками Національного антикорупційного бюро України та злочинів проти встановленого порядку несення військової служби, простими словами — військових злочинів, крім злочинів, передбачених статтею 422 Кримінального кодексу України (Закон України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII «Про Державне бюро розслідувань» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/794-19>).

Відповідно до Статті 6 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» даний орган має безліч повноважень. Відповідно до покладених на нього завдань реалізує та формує державну політику у

сфері протидії злочинності, вносить відповідні пропозиції на розгляд Кабінету Міністрів України. Аналізує інформацію про причини та умови прояву організованої злочинності та інших видів злочинності. Орган здійснює досудове розслідування та оперативно — розшукову діяльність злочинів віднесених до компетенції ДБР. Має право використовувати гласних та негласних позаштатних та штатних працівників, які надають допомогу в запобіганні, виявленні, припиненні і розслідуванні злочинів. Проводить заходи щодо повернення в Україну з-за кордону коштів та іншого майна, отриманих внаслідок вчинення злочинів, з цього ж розробляє пропозиції до проектів міжнародних договорів України та спостерігає над дотриманням і виконанням зобов'язань, взятих за міжнародними договорами України.

Представники Державного бюро розслідувань можуть отримувати інформацію необхідну у розслідуванні злочинів. Орган має право отримувати інформацію і з автоматизованих інформаційних і довідкових систем, банків даних та реєстрів, адміністратором яких є органи місцевого самоврядування, або органи державної влади, у тому числі інформацію з обмеженим доступом. Державне бюро розслідувань використовує таку інформацію з дотриманням законодавства про захист персональних даних. Після надання запиту, інформація повинна надатись протягом трьох днів, а в разі неможливості протягом десятиденного строку (Стратегічна програма діяльності Державного бюро розслідувань [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/uryad-ta-organi-vladi/derzhavne-byuro-rozsliduvan/pro-derzhavne-byuro-rozsliduvan/strategichna-programa-diyalnosti-derzhavnogo-byuro-rozsliduvan>).

Працівники мають право проводити фотографування, аудіо- і відеозйомку, дактилоскопію осіб, затриманих за підозрою у вчиненні злочину, взятих під варту. Використовувати транспортні засоби фізичних та юридичних осіб, щоб проїхати до місця події, переслідувати чи затримати особу, яка підозрюється у вчиненні злочину, а також щоб доставити до закладів охорони здоров'я осіб, які потребують екстреної медичної допомоги. На працівників, які здійснюють свої обов'язки у складі оперативних підрозділів чи слідчих, поширюються також обов'язки та права, передбачені Кримінальним процесуальним кодексом України та Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність».

Ефективність роботи органу з питань виконання покладених на Бюро завдань буде оцінюватись по кількості заяв і повідомлень про злочини, кількості оперативно-розшукових проваджень та їх результативності, обсягу, складності та категорій кримінальних справ, кількістю осіб, стосовно яких складено обвинувальні акти, кількість осіб, стосовно яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду щодо вчинення ними злочинів, віднесених до підслідності Бюро.

Оцінкою управління Державного Бюро Розслідувань виступає результат взаємодії бюро з іншими правоохоронними та державними органами, якісна характеристика штабу Бюро. Критеріями ефективності діяльності Бюро з питань запобігання корупції є оперативність наглядової діяльності підрозділу внутрішнього контролю, притягнення винних до відповідальності. Щодо оцінки діяльності Бюро з питань забезпечення законності, справедливості, неупередженості : заходів реагуванням щодо усунення порушень законів, причин та умов, що їм сприяли.

Інформування державної влади та населення про стан законності Бюро, заходи щодо їх зміцнення, показують ефективність діяльності Бюро із забезпечення принципу прозорості та відкритості.

Своєчасність реагування на порушення законності під час виконання завдань покладених на ДБР та вживання заходів щодо недопущення порушення прав і свобод людини демонструють ефективність діяльності Бюро з питань забезпечення дотримання у своїй діяльності принципу верховенства права.

Отже, створення державного бюро розслідувань це ще один крок на встановлення справедливості у суспільстві шляхом всебічного та незалежного розслідування злочинів задля притягнення винних до встановленої Законом відповідальності, незважаючи на їхні посади, зв'язки та ресурси.

Концептуальним завданням щодо створення ДБР є те, щоб вивести з органів прокуратури України функцію досудового слідства і перекласти розслідування цих категорій посадових злочинів на ДБР, процесуальне керівництво над яким здійснюватиме прокуратура України.

***Науковий керівник:** доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент Селезньов Владислав Анатолійович.*